

Přelomová kauza černé pasažérky

Nejen dluhy dětí, ale také mladistvých, o něž rodiče nedbali, mohou začít soudy vymahačům odmítat.

Jaroslav Nedvěd
redaktor MF DNES

PLZEŇ Pozoruhodného vítězství v právním sporu se dočkali lidé z plzeňské organizace Tady a teď, kteří pomáhají mladým, jimž život ztížily špatné rodinné poměry. Soudci totiž zastavili vymáhání finančních sankcí za cestování městskou veřejnou dopravou bez jízdenky v případě mladé ženy, která jela na černo, když už jí bylo 15 let. Zatím soudy zastavovaly vymáhání u mladších dětí. Nyní se ukazuje, že reálnou šanci uspět mají i starší nezletilí, o které se rodiče nestarali. Dopravní podniky v Plzni nyní evidují na sedm set dlužníků, kteří jeli na černo, když jim bylo od 15

Neobvyklá kauza se vztahovala až

k roku 2011, kdy byla klientka Tady a teď Irena H. přistižena bez jízdenky po svých patnáctých narozeninách. Na pokutu neměla peníze a její matka závislá na sociálních dávkách se problémem nezabývala. Nestalo se to poprvé, Irenu revizoři chytili bez jízdenky před tím už dvakrát, dříve než jí bylo 15 let.

Irena H. pak dokončila střední školu a našla si práci. „S nástupem do zaměstnání se zaměstnavateli Ireny začali ozývat exekutoři. Proto si nechala udělat lustraci na soudu a zjistila, že pokuty matka neuhradila. Dvě exekuce z doby, kdy chodila na základní školu, se podařilo zastavit v rámci kauzy, ve které se řešilo přeprodávání nejen dětských dluhů do daňového ráje advokátních kanceláří,“ vysvětluje Tereza Dvořáková z organizace Tady a teď.

U poslední pokuty Ireny H. pohledávku uplatňovaly dále přímo dopravní podniky Plzně. Jelikož se jednalo o dluh, který vznikl, když bylo Ireně 15 let, odmítali se jejich zástupci dohodnout s její právní zástupkyní. Obhajoba stála na tom, že Irena nebyla ze strany dopravních podniků a později ani soudu dopisem informovaná o tom, že je žalována, ani že proti ní byla pak vedena exekuce. „A adresátem byla pouze matka klientky a ta dceru se situací neseznámila. Kauza se proto dostala až k Ústavnímu soudu,“ popsala Tereza Dvořáková.

Ústavní soud letos v dubnu rozhodl ve prospěch Ireny. Konstatoval, že nelze vydávat platební rozkazy vůči nezletilým žalovaným dlužníkům, pokud existují pochybnosti, že byli řádně zastupovaní zákon-

ným zástupcem. To mimo jiné znamená, že pokud byli jejich rodiče pasivní a nezletilé nebránili, je možné platební rozkazy napadnout a exekuce zastavit.

Zástupci dopravních podniků se ale po rozhodnutí Ústavního soudu pokusili u Okresního soudu Plzeň-město uplatnit pohledávku u matky Ireny. Argumentovali, že za dluh odpovídá jako rodič. Proti tomu stál argument, že po devíti letech je věc promlčená a že si do-

Je možné se snažit přimět představitele veřejné správy, aby v kauzách tohoto typu exekuce zastavili

právní podniky původně samy zvolily, že budou žalovat dítě a ne jeho zákonného zástupce. Soud nároky zástupců dopravních podniků v říjnu odmítl.

Právníčka Kristýna Dolejšová Kabelová, známá odbornice na problematiku dětských dluhů, kauzu považuje za přelomovou. „Ukazuje, že má smysl bránit i dlužníky nad patnáct let. Zatím se u soudů řešily především případy, kdy se dluhy týkaly dětí mladších,“ prohlásila. Upozornila, že například v Praze nejsou dlužníci pod 15 let, zatímco

těch ve věku mezi 15 a 18 roky je tam mnoho. „Plzeňský případ má význam zejména pro děti, u nichž byla zanedbaná péče ze strany rodičů, kteří potomkům neposkytovali peníze a oni je neměli kde brát. Nyní se otevírá cesta, abychom bránili i takové dlužníky a snažili se v těchto případech změnit praxi řešení. Je možné se snažit přimět představitele veřejné správy, aby v kauzách tohoto typu exekuce zastavili,“ prohlásila Kristýna Dolejšová Kabelová.

Mluvčí plzeňských dopravních podniků René Vávro uvedl, že společnost eviduje přibližně 700 dlužníků, kteří jeli na černo, když jim bylo 15 až 17 let. U nich je pohledávka soudně či exekučně vymáhána. „V souvislosti s aktuální rozhodovací praxí uplatňujeme u většiny nových případů minimálně spoluodpovědnost zákonného zástupce,“ sdělil Vávro.

V minulosti pohledávky za černými pasažéry dopravní podniky prodaly advokátní kanceláři Volopich - Tomšíček & spol. Od té část putovala ke společnosti Marsa Limited bez jasného vlastníka. Obchodování s pohledávkami plzeňských dopravních podniků mělo později zásadní podíl na tom, že se kraj stal regionem s největším počtem dětských exekucí v Česku.

Od roku 2018 už jezdí cestující do 15 let v Plzni zadarmo. Koncem loňského roku vedení města rozhodlo, že dopravní podniky zastaví vymáhání pohledávek u případů, kdy jely bez jízdenky děti do 15 let. Společnost pak zpět koupila i část dříve prodaných pohledávek, které se jich týkaly.